

Biała sutanna na Kubie

Wszystkie pielgrzymki zostawiają ślady w społecznościach, które papież odwiedza. Pierwsza w historii wizyta papieska na Kubie zmieniła ludzi i kraj.

TEKST: KS. ADAM WIŃSKI

CZŁOWIEK W BIAŁEJ SUTANNIE

Jan Paweł II przyleciał na Kubę w styczniu 1998 roku i przez cztery dni, po prawie czterdziestu latach od Rewolucji Kubańskiej, stał się pierwszym po Fidelu Castro przemawiającym publicznie na placach, ulicach i w telewizji. W kraju komunistycznym, zadeklarowanym jako ateistyczny tłumy mieszkańców wyspy słuchały Ewangelii głoszonej przez świętego Jana Pawła II. W kraju, gdzie praktykujący katolicycy nie przekraczają 5% populacji (choć wielu ludzi w jakiś sposób utożsamia się z wiarą katolicką), oczy wszystkich skierowane były na człowieka w białej sutannie. To była absolutna nowość w historii wyspy.

MAŁE WSPÓLNOTY WIARY

Wizyta została poprzedzona przygotowaniem i ewangelizacją. Wierni wszystkich katolickich parafii wyszli na ulice miast i wsi, aby odwiedzić domy i spotykać się z ludźmi, dzielić się z nimi wiarą i Ewangelią. Należy zaznaczyć, że Kuba jest wyjątkowym terenem misyjnym, gdyż jeszcze dziś są całe wsie i tysiące ludzi, którzy nic i nigdy o Bogu nie słyszeli. Wizyta papieska przebudziła w wierzących zapał misyjny, a konkretnym owocem było powstawanie małych wspólnot kościelnych, których istnieje ponad 2000. Konkretny owoc papieskiej pielgrzymki to domy, gdzie ludzie się modlą, przygotowują

Pomnik Jana Pawła II w Santa Clara

Pomnik Jezusa Miłosiernego w Hawanie

do sakramentów, żyją wiarą. Małe wspólnoty, na wzór brazylijskich kościelnych wspólnot podstawowych (CeB), stały się znakiem nadziei na odrodzenie się zniszczonego przez system Kościoła. W kaplicach, domach, punktach katechetycznych gromadzą się na modlitwę, Eucharystię, katechezę czy formację nie tylko ludzie wierzący, ale także ludzie nie związani z Kościołem na różnego ro-

dzaju kursy, szkolenia, zajęcia dla dzieci, pomoc ubogim w ramach Caritas.

W BASTIONIE KOMUNIZMU

Jan Paweł II przyleciał 21 stycznia 1998 r. do Hawany, gdzie został powitany przez Fidela Castro. W przemówieniu na lotnisku papież upomniał się o prawa wierzących: „Kościół na Kubie pragnie dla siebie przestrzeni, która pozwoli mu nadal służyć wszystkim zgodnie z misją i nauczaniem Chrystusa”.

Pierwszą publiczną Eucharystię Jan Paweł II sprawował następnego dnia w bastionie komunizmu – mieście Santa Clara, gdzie około 150 tysięcy wiernych zgotowało mu entuzjastyczne przyjęcie. Dzisiaj miejsce spotkania papieża upamiętnia okazały pomnik papieża Polaka. Jest to pierwszy tego rozmiaru i w takim miejscu pomnik dla osoby nie związanej z walką o niepodległość czy z rewolucją.

Spotkanie z rodzinami przyczyniło się do zmotywowania katolickich małżeństw, aby wspólnie się modlić, ewangelizować i pracować dla dobra rodziny. Konkretnym owocem były diecezjalne spotkania dla małżeństw, rozpoczęcie międzynarodowego ruchu małżeńskiego Encuentro Matrimonial Mundial.

Nie zabrakło tradycyjnych już spotkań z młodzieżą czy chorymi. W Camagüey Papież spotkał się z młodymi i wezwał, aby wypełnili życiową pustkę Chrystusem. Wielu młodych ludzi, w których domach nigdy nie było przekazu wiary, przybliżyło się do Kościoła.

PRZESTRZEŃ DLA TWÓRCZOŚCI

W sanktuarium św. Łazarza w Hawanie Jan Paweł II spotkał się z chorymi i cierpiącymi, a wydarzenie to upamiętnia tablica przy wejściu do sanktuarium.

Także w stolicy papież spotkał się ze światem kultury. Odwołując się do multikulturowości wyspy (Hiszpanie przynieśli Chrystusa, Afrykanie religie plemienne), powiedział: „Kościół katolicki nie utożsamia się z żadną szczególną kulturą, ale do każdej podchodzi z tą samą duchową otwartością”. Wizytę tę upamiętnia tablica na uniwersytecie w Hawanie. Ludzie kultury odkryli w Kościele przestrzeń dla twórczości oraz wdzięczną publiczność. Zaczęto organizować koncerty, spotkania artystyczne, a chrześcijańscy artyści zaczęli wydawać pismo poświęcone kulturze.

WYRWANIE Z IZOLACJI

Punktem kulminacyjnym papieskiej wizyty była koronacja figury Matki Bożej Miłosierdzia z El Cobre. Miała ona miejsce w Santiago de Cuba 24 stycznia 1998 roku. W homilii Jan Paweł II zawierzył Maryi wszystkie sprawy wyspy, odniósł się też do licznych emigrantów, którzy nie mogą wpatrywać się w oblicze Matki Miłosierdzia. Na zakończenie papież utworzył jedenastą diecezję

na wyspie – Guantánamo-Baracoa. Spotkanie upamiętnia tablica i pomnik papieża przy sanktuarium El Cobre.

Na placu Rewolucji w Hawanie Jan Paweł II powiedział znaczące słowa, przywoływane przez jego następców: „Kuba ma duszę chrześcijańską [...]. Kuba jest powołana do wyrwania się z izolacji, musi otworzyć się na świat, a świat musi otworzyć się na Kubę. Nadeszła godzina, aby wejść na nowe drogi”.

W długim przemówieniu pożegnalnym na lotnisku w Hawanie, wychwalając komunizm i rządy na Kubie, Fidel Castro, powiedział: „Dziękuję za wszystkie wasze słowa, a przede wszystkim za te, z którymi nie mogę się nie zgodzić” i rozpoczął proces depapizacji Kuby...

Matka Boża z sanktuarium w El Cobre, które odwiedził Jan Paweł II w 1998 r.

Fot. ks. T. Aftab

W ŚWIECIE MEDIÓW

Wizyta Jana Pawła II przyczyniła się do ustanowienia wolnego dnia w święto Bożego Narodzenia oraz otworzyła możliwości współpracy w dziedzinie mediów. W telewizji publicznej zaczęły się pojawiać wystąpienia kard. Ortegi z okazji świąt Narodzenia Pańskiego i Zmartwychwstania Pańskiego czy przekazy biskupów w radio z okazji większych świąt katolickich, takich jak Boże Na-

rodzenie, Wielkanoc, uroczystości Matki Bożej z El Cobre – patronki Kuby.

DOBRY I BLISKI BÓG

Pielgrzymka św. Jana Pawła II spowodowała rzeczywiste przebudzenie małej grupy katolików na Kubie oraz pokazała, jak wielu ludzi identyfikuje się z Kościołem katolickim. Wizyta papieża stała się momentem przełomowym, kiedy to katolicyzm przestał być uważany za ciemny, niebezpieczny, wrogi państwu i ludziom, a w oczach ludzi stał się bliski, jednoczący w wierze, uczący wartości.

Dzięki Janowi Pawłowi II nad wyspą zajaśniało pogodne oblicze dobrego Boga, który z czułością przytula każdego mieszkańca wyspy.